

KALDEALAISTEN VIISAUS

Pekka Ervastian esitelmä 2.11.1924

Olen iloinen ja kiitollinen teille, rakkaat kuulijat, että olette näinkin lukuisasti saapuneet, sillä minulla oli viime sunnuntaina semmoinen tunnelma, että nämä uskonnolliset aiheet, jotka tavallaan voivat olla enemmän tieteellismäisiä kuin suorastaan teosofisia, eivät niin kiinnitä kaikkien mieltä. En kyllä sitä ihmettele, sillä voimmehan me, kun otamme suorastaan jonkun teosofisen tai okkultisen kysymyksen pohdittavaksemme, näennäisesti oppia paljon enemmän ja saada enemmän ravintoa sielullemme ja hengellemme kuin jos tarkastamme joitakin alkuperäisiä uskontoja ja kuolleitten kansojen uskonnollisia käsitteitä. Ne eivät ole meitä niin lähellä eivätkä kiinnitä meidän mieltämme. Minä tämän hyvin ymmärrän, mutta kuitenkin uskon, että myöskin tämmöisistä asioista, kuin vanhoista uskonnoista ja uskonnollisista käsitteistä, on paljon oppimista sille, joka tahtoo ajatella ja mietiskellä. Minä jo pelkäsin, että tuleeko juuri kukaan kuulemaan näitä aiheita, täytyykö ehkä muuttaa suunnitelmaa, mutta tunnen nyt taas itseni rohkaistuksi, kun olette näin mieslukuisasti saapuneet. On epäilemättä hyötyä, että katselemme näitä asioita. Tänään olen ajatellut puhua kaldealaisten viisaudesta.

Siellä Aasiassa, Arabian niemimaan pohjoispuolella, on, kuten kaikki tiedämme, vanha Mesopotamian maa. Se on hedelmällinen maa Euftrat- ja Tigrisjokien varsilla. Ja se on meille lapsuudestamme saakka sillä tavalla tuttu, että Biblianhistoriasta saimme oppia, että Mesopotamia on ollut ihmiskunnan kehto, siellä on ollut kenties paratiisi. Tietysti tuommoinen käsitys hyvin pian haihtuu, ei nyt kukaan tieteellisesti sivistynyt ihminen niin ajattele.

Siellä oli ennen muinoin kaldealaisten valtakunta, jossa asui ensin alkuasukkaita, mutta sitten sinne muutti sumereja ja

akkadiheimoja. Sumerit rakensivat sinne suuren sivistyksen. Se on mieltäkiinnittävää, koska on ajateltu, että suomalaiset ovat sukua noille kansoille, jotka kaikki luetaan turanilaisiin. Myöskin egyptiläisten sivistys muistutti sumerien sivistystä, joten arvellaan, että suomalaiset olivat myös sukua egyptiläisille. Totta on se ainakin, että alkuperäiset suomalaiset heimot olivat luonnonkansoja ja heidän maailmankatsomuksensa oli siis semmoinen, kuin yleensä luonnonkansojen maailmankatsomus on vielä tänäpäivänä, siis täynnä alkuperäistä viisauuskontoa ja taikuutta. Mutta me tiedämme myös, että muinais-suomalaiset olivat sivistyneitä. Intiaaneilla ja neekereillä ei ole niin paljon kauniita runoja ja muistoja, kuin suomalaisilla, jotka ovat enemmän tuottaneet kaikenlaisia vanhoja runoja ja satuja, jotka ovat niin ylevähenkisiä, ettei semmoisia ole luonnonkansoilla. Tämä osoittaa siis, että muinais-suomalaiset olivat ehkä sivistyneempiä, heidän keskellään oli enemmän kulttuuria. Ja tämä taas ei tunnu niin hullulta, kun ajattelee vanhoja sumereja ja akkadeja. Sumerit olivat semmoinen kummallinen kansa, joka hyvin paljon säilytti luonnonkansojen käsityksiä, mutta samalla sivistyi niitä, sillä heillä oli aivan selvä kulttuuri. Ja kuitenkin he olivat tuoneet luonnontilasta tuon pohjimmaisesta viisautensa ja maailmankatsomuksensa. Ja mikä on merkillistä, on se, että tämä heidän alkuperäinen taitonsa sangen paljon muistuttaa muinais-suomalaisten viisautta. Se on merkille pantava kohta.

Nythän tiedämme, että kun puhutaan kaldealaisesta kulttuurista, tarkoitetaan assyrialais-babylonialaista kulttuuria. Ne kuuluivat kansoihin, jotka tulivat myöhemmin Mesopotamiaan, ja heidän perustivat suuren maailmanvallan ja hyvin korkean sivistyksen. Tämän sivistyksen me etupäässä tunnemme, mutta assyrialais-babylonialaiset olivat omaksuneet tuon vanhan sumerilais-akkadilaisen kulttuurin: he saivat siihen kyllä uutta lisää, ja se oli seemiläistä kulttuuria, jotain juutalaista, joka oli enemmän filosofista. Mutta vanhoilta akkadilaisilta olivat he omaksuneet koko uskonnollisen maailmankatsomuksen taustan,

niin että heille vanha akkadinkieli oli pyhä kieli. Samoin, kun me keskiajalla ajattelimme, että latinankieli oli pyhä kieli; sitäkin käytetään vieläkin kirkossa. Keskiajalla tuntui, kuin Jumala ei olisi ymmärtänyt muuta, kuin tuota pyhää kieltä. Sentähden Agricola, kun rupesi käyttämään suomea jumalanpalveluksessa, sanoo, että kyllä Jumala ymmärtää suomeakin, muuten Hän olisi kovin oppimaton herra. – Vanhassa babylonilaisessa kulttuurissa akkadinkieli oli pyhä kieli, ja sitä käytettiin kaikissa maagillisissa toimituksissa.

Kun nyt tahdomme tarkastaa tuota vanhaa viisautta, niin tietysti oikeastaan tarkoitamme noiden babylonialaisten maailmankatsomusta, mutta silloin voimme tehdä selvän eron myöhemmän lisän ja sen välillä, minkä he olivat perineet akkadilaisilta. Heidän uskonsa maailmankatsomus ja siveysoppi oli heidän omaansa, mutta koko heidän uskonsa jumalanpalvelus, kultti, jokapäiväinen elämänsä, mikäli siinä oli uskontoa, oli vanhalla akkadilaisella pohjalla. Mutta ehkä siksi, että babylonialaiset kuuluivat toiseen heimoon, he ajatuksissaan, filosofisissa käsityksissään, nousivat korkeammalle kuin tuo akkadinkansa, jolta he olivat omaksuneet tapansa ja uskonnolliset menonsa.

Näistä vanhoista assyrialaisista ja babylonialaisista sanotaan, kuten yleensä muka pakanallisista kansoista, että ne olivat polyteistejä, siis monijumalanpalvelijoita. Kun me kristittyinä lausumme tällaisen arvostelun, on koko juttu kuin tuomittu. Mutta jos me ihmisinä koetamme asettua semmoisen kansan kannalle, joka on polyteistinen, niin me saamme toisen kuvan koko asiasta. Muistakaamme, että babylonialaiset olivat kulttuurikansaa, jonka kulttuuria me äärettömästi voimme ihailla vielä tänäpäivänä. Heillä oli suuria kirjastoja, suuria palatseja, kaikenlaisia kirkollisia menoja ja juhlia; eivät he metsässä asuneet. Kun me siis sanomme, että he olivat polyteistejä, niin meidän täytyy ymmärtää, etteivät he olleet sitä samalla tavalla, kuin neekerit. Nämä olivat sivistyneitä ihmisiä, ja heidän koko

käsityksensä jumalista oli niin tarkasti jaettu ja järjestetty ja analysoitu, että se oli ihan täydellinen tiede jumalista ja kaikista heidän tehtävistään. Ja jumalia oli hirmuisen paljon, sekä hyviä että pahoja, voi melkein sanoa, että pahoja jumalia ja olentoja tunsivat he vielä tarkemmin, ja niitä oli suurempi määrä kuin hyviä. Heillä oli täydellinen teologinen tiede.

Miten meidän nyt on ymmärrettävä tuommainen monijumalaisuus? – Se on minun mielestäni hyvin helppo ymmärtää. Se on itse asiassa materialismin vastakohta. Jos ihminen on materialistinen, silloin hän ei näe mitään missään, mutta jos hän on spiritualistinen, silloin hän näkee kaikkialla jotain. – Ottakaamme vertauskuva:

Meillä on tässä valtakunta – voimme vertauskuvan selvyuden vuoksi sanoa – kuningaskunta. Ylhäällä on kuningas, ja hänellä on poikansa, puolisonsa, lapsensa ja ministerinsä ympärillään, ja sitten kaikenlaisia virkamiehiä alaspäin, kunnes hän tulee roskakansaan, johon me kuulumme ja joka ei ole paljon mitään, mutta tarpeellinen kyllä. Jos nyt olemme materialisteja, silloin me sanomme: kaikki me olemme samaa lajia, ei tuo virkamies ole minua parempi, eikä kuningas ole muuta kuin mies, ehkei aina sitäkään, ja jos minä olen mies, olen yhdenvertainen kuninkaan kanssa. Tämä on kaikki vain humbugia. – Näin me sanomme, jos olemme materialisteja, emmekä näe muuta. Ja jos valtakunnan komento on tullut huonoksi, tulevat ihmiset materialisteiksi ja tekevät vallankumouksen. Mutta jos taas ihmiset ovat spiritualisteja, niin he näkevät kaiken tämän takana jotain muuta. Eivät he tule ajatelleeksi, että kuningas on samanlainen mies, kuin muut. He ajattelevat: kuningas edustaa ihmeellistä asiaa, ihmeellistä aatetta. Hän on tämän valtakunnan pää, hänen silmänsä katsovat, että kaikki on hyvässä järjestyksessä, häneen voimme vedota maan ja valtakunnan isänä, jos emme saa oikeutta muuten. Hän on kuin jumala maan päällä. Ja kaikki hänen virkamiehensä tottelevat hänen käskyjään, he ylläpitävät järjestystä valtakunnassa. Täytyy olla ihmisiä, jotka

edustavat järjestystä, muuten syntyy mellakoita, ja ihmiset elävät kuin metsäläiset. —

Sillä tavalla ajattelee spiritualisti, eikä katsele ihmistä ihmisenä, vaan jonkun aatteen edustajana, ja silloin hän kunnioittaa häntä tuon määrätyn paikan täyttäjänä ja edustajana. Ja jos kaikki virkamiehet kukin täyttäisivät epäitsekkäästi, oikeudenmukaisesti palveluksensa joka hetki, silloin ei kellään olisi mitään sanomista, valtakunta tulisi onnelliseksi. Aate on hyvä, ainoastaan ihmiset ovat epätäydellisiä — ja spiritualisti katselee tätä aatetta.

Samalla tavalla on, kun materialisti katselee luontoa. Hän näkee kaikenlaisia ilmiöitä ympärillään ja arvostelee niitä materialistisesti; hän ajattelee, että hän on paljon parempi kuin tuuli, joka puhaltaa, ja tuli, joka palaa. Ja meissä on jokaisessa materialistinen järki, ja se on välttämätön, jotta kehittyisimme. Mutta spiritualisti jo katsellessaan luontoa tuntee sisässään, että tässä on jotain ihmeellistä ja mahtavaa. Kun hän katselee auringon nousua ja laskua, tähtiä ja kaikkia luonnossa, niin hän selvästi uskoo, että siinä on henkeä ja tajuntaa kaikkien ilmiöiden takana. Ei mitään voi olla aivan sokeaa, aineellista, vaan kaikki on luonnossa ihmeellisesti järjestetty. Kaikki planeetat kulkevat uskollisesti omaa rataansa, ja koko tässä koneistossa ei tapahdu mitään erehdystä, ei mitään hajaannusta. Eikö siinä ole merkillisiä olentoja takana?

Näin ajattelee spiritualisti. Ja jos hänestä tulee tietäjä, joka näkee kaikkien ilmiöiden taa ja tutustuu näkymättömään maailmaan ja näkee siellä kaikenlaisia olentoja, toinen toistaan korkeampia ja kauniimpia, niin silloin hän jo selvästi tietää, että koko kosmos on kuin järjestetty valtakunta. Tämä meidän aurinkokuntamme on järjestetty valtakunta, sen korkeimpana johtajana on joku olento ja hänen alapuolellaan on muita. Ja kun tietäjät kertovat asiat kansoille, niin he ymmärtävät ja uskovat, että se on niin. Silloin kansat ja ihmiset ymmärtävät, että tämä meidän aurinkokuntamme on kuin ihmeellisesti järjestetty, suuri

valtakunta, jossa on jokaisella jumalalla oma paikkansa ja tehtävänsä.

Polyteisti kiinnittää huomionsa siis näihin seikkoihin, mutta kun hän ei ole luonnonkansan kannalla, muodostuu tämä hänelle filosofiaksi. Silloin hän selvästi myös ymmärtää, että kaikkien näiden olentojen takana on Jumala, suuri Jumala. Vanhassa Babyloniassa nimenomaan sanottiin: kaiken elämän sisimpänä salaisuutena on Ilu, ehdoton jumaluus. – Ilu oli heidän jumaluutensa nimitys, ja se oli kaiken takana, mutta sitten he näkivät myös hyvin järjestetyn kosmoksen. Ja kun me kysymme heiltä, miten heidän mielestään sitten tämä maailma on syntynyt, muodostunut ja järjestetty, niin he sanovat: tässä ehdottomassa jumaluudessa voidaan erottaa ylhäällä jumalallinen maailma ja alhaalla tiamat, joka merkitsee: pimeys, kaaos, aine. – Me nykyaikana eroitamme myös kaksi pääprinsiippiä: henki ja aine. – Heille oli selvänä, että mikään ilmestys ei ole mahdollinen ilman näitä kahta. Henkipuolessa he erottivat kolme jumalaa: Anu, Ea ja Bel – ja toisella puolella on tiamat; näiden yhteisvaikutuksesta syntyi maailma. Anu on kaikkien maailmoiden ja olentojen Isä, Ea on jumalallinen Viisaus, jota ilman ei mitään tehdä eikä luoda, mutta jonka kautta ja avulla kaikki luodaan, ja Bel on itse Luoja, Jumala, joka luo.

Tämähän on Isä, Poika ja Pyhä Henki. Isä on Anu, Ea on Poika, Viisaus, Sana, Logos, jonka avulla kaikki luodaan, ja Bel on Pyhä Henki. – Baalista luemme juutalaisten kertomuksissa, ja se oli epäjumalanpalvelusta meidän mielestämme. – Babylonialaiset olivat tämän kolmijaon kannalla, kuten me nykyaikana. Sehän on ikuista viisautta. Tajunnan maailmaa edustaa kolmiyhteys: Isä, Poika ja Pyhä Henki, taikka: tahto, tunto ja tieto – tahto, rakkaus ja toiminta. Hengen olemuspuolet ovat nämä kolme, meidän henkemme on kolmiyhteinen, se tahtoo, tuntee ja tietää. Ja tämän kolmiyhteisyyden näkivät selvästi jo babylonialaiset.

Näiden kolmen pääjumalan ympärillä oli Babyloniassa seitsemän pääenkeliä, ja niillä oli samat nimet, kuin pääplaneetoilla. Näihin planeettoihin he silloin lukivat myös auringon ja kuun. – Madame Blavatsky selittää Salaisessa Opissa, että vanhat kansat, kun lukivat auringon ja kuun planeettajumaliin, tekivät sen eksoteerisesti, sillä he eivät nähneet Uranusta ja Neptunusta. He puhuivat auringosta ja kuusta, mutta tarkoittivat seitsemää planeettaa. Ja meidän tiedämme, että vanhassa astronomiassa ja astrologiassa puhutaan näistä planeetoista. Nämä pääenkelit, jotka olivat lähimpänä kolmiyhteistä Jumalaa, Hänen pääministerinä, olivat [!]. Nyt huomaamme itse asiassa, että meille hyvin tutut seitsemän pääenkeliä ovat luultavasti kotoisin Babyloniasta, kuten sieltä on tullut paljon juutalaisten käsityksiä. On tullut viime aikoina todistetuksi, että juutalaiset saivat Babyloniasta syntiinlankeemuskertomuksen, vedenpaisumuksen y. m. Siten on tullut todistetuksi, mikä teologeille on tärkeä asia, että juutalaisten uskonnolliset käsitykset eivät suinkaan ole ainoat laatuaan eivätkä vanhimpia, vaan perintöä.

Jo vanhoilta akkadeilta ottivat babylonialaiset vastaan käsityksensä maailman kolmijakoisuudesta. He kuvasivat sillä tavalla, että maa on kuin ylösalaisin käännetty vene. – Vene ei siellä ollut samanlainen, kuin meillä, vaan se oli kuin puoliympyrä. Kun he siis sanoivat, että maa on kuin vene, niin he tarkoittivat, että maa on kuin pallon puolikas: alapuoli on ontto, ja siinä on manala, ja pinnalla ovat ihmiset. On sangen ihmeellistä, että aivan yleinen käsitys vanhoilla akkadeilla – ja siis vanhoilla suomalaisilla – oli se, että maa on kuin pallon puolikas. He olivat edellä kristikuntaa keskiajalla, joka sanoi, että maa on kuin pannukakku. Babylonialaiset eivät puhuneet eksoteerisesti, kansan kesken, siitä, että jotain on maan alapuolella; kansanomainen käsitys ei voinut sitä sulattaa. Manala oli sisällä, sitten maan pinta ja sitten ilmaa taivaaseen saakka ja sitten taivaanpiiri, jossa hallitsi Anu, Isä. – Siis, kuten Jeesus sanoo:

„Isä meidän, joka olet taivaassa.“ – Isää kutsuttiin Tsi-Anu, joka merkitsee Anu hallitsija, herra. Toisessa piirissä oli Ea, ilmapiirin hallitsija, ja manalassa hallitsi kolmas jumala, Bel, jota akkadit sanoivat Enliliksi. Häntä pidettiin ankarana hallitsijana ja pahana noille manalaisille. Heidän käsityksensä manalasta oli, että se oli ikävä ja kolkko, kuten kaikki vanhat kansat käsittivät. Jos ajattelee, että Bel on Pyhä Henki, silloin näemme yhteyttä siinä, että manala on vaikea, sillä siinä hallitsee totuuden jumala, joka antaa ihmisille, mitä he ovat ansainneet, mitä heille kuuluu tekojensa mukaan. Silloin manalan jumala on totuuden jumala, Pyhä Henki, joka ottaa ihmisestä esille, mitä hänessä on. – Itse asiassa niin on tänäpäivänä.

Ihmisten maailmassa hallitsi Ea, viisauden jumala, ja hänestä babylonialaiset sanoivat, että hän erikoisesti rakastaa ihmisiä, tahtosi heitä kasvattaa ja kehittää. Hän on antanut ensimmäisen jumalallisen ilmoituksen ihmiskunnalle, ja hän huolehtii ihmisten uskonnosta ja koko heidän henkisestä elämästään ja tahtoo heitä auttaa kaikilla tavoilla. – Samanlainen käsitys meillä on Kristuksesta, Jumalan Pojasta, joka on ihmisten erikoinen ystävä, käsitämme Hänet sitten ulkopuolisena olentona tai mystillisenä Kristuksena meidän sisällämme; Hän on se, joka on tullut meitä auttamaan.

Se käsitys oli hyvin selvänä vanhoilla babylonialaisilla. Ja mitä muuten heidän kuolemanjälkeiseen elämäänsä tulee, niin jo vanhoilla akkadeilla oli semmoinen oppi, että yhdessä kolkassa tuonelassa, manalassa, on elämän veden kaivo, ja siihen vainajat pyrkivät. Monenlaiset pahat olennot, jumalat ja muut, koettavat heitä estää, mutta he taistelevat päästäkseen sen kaivon luo. Ja kun he juovat siitä kaivosta, tulevat he uudestaan eläviksi, taas ihmisiksi, ja silloin heidän ei tarvitse enää olla vainajien valtakunnassa.

Sehän on hämmästyttävän selvä esitys kuolemanjälkeisestä elämästä ja jälleensyntymisestä. Kuolemanjälkeinen elämä on ikävä, mutta kun vainaja juo elämän veden kaivosta, tulee hän

eläväksi. Tietysti siitä on muitakin selityksiä – se tarkoittaa myös vihkimysseremonioja – mutta juuri jälleensyntymisestä se on erittäin hyvä kuva.

Varmaan olette kuulleet puhuttavan babylonialaisten Tammuz-nimisestä Vapahtajasta. On huomattava, että kaikissa kulttuurikansoissa on joku ihmeellinen Vapahtaja-olento esiintynyt maan päällä. Tammuz on ihmeellinen sen kautta, että hän on jumalista syntynyt; hänen äitinsä on neitsyt, Astarte, Istar, jumalatar. Tammuz elää maan päällä, tapetaan, käy tuonelassa, saarnaa hengille siellä ja kolmantena päivänä nousee ylös kuolleista. – Siis se on samanlainen kertomus, kuin meille on tuttu kaikista suurista uskonnoista. Ja se, mikä on erikoisen viehättävää Tammuz-historiassa, on se, että hän kuolee nuorena, ja hänen äitinsä, joka myös tässä tarussa on salaperäisellä tavalla hänen puolisonsa, tulee surulliseksi, kun hänen suuresti rakastettu poikansa kuolee, ja lähtee häntä etsimään. – Meillä on samanlainen kertomus Kalevalassa Lemminkäisestä ja hänen äidistään. Babylonialaisessa kertomuksessa Istar menee manalaan etsimään poikaansa, ja hänen kokemuksistaan siellä on kerrottu paljon.

Minun mieleeni johtuu, kun ajattelen tämmöistä tarua, jossa saattaa olla paljon perää monella tavalla, että siinä on jokin psykologinenkin merkitys. Se on ihmeellistä kyllä. Se on psykologiaa jokapäiväisestä elämästä. Kun pidämme kiinni symbolien merkityksestä, voimme sanoa näin: ihminen, joka on totuuden etsijä ja sillä kohdalla totuuden etsinnässä, että Pyhä Henki hänet täyttää, hänen sielussaan asuu Pyhä Henki, ja hän on jotain synnyttänyt sielussaan, hänen sielunsa on neitsyt, hän näkee elämässään – hän on esim. nainen – semmoisen ihmisen, miehen, jossa vapahtaja-olemus on jo elävänä, siis Kristus on elävänä, niin silloin, kun tuo nainen itsessään, omassa sielussaan, synnyttää Kristus-lapsen, hän kohdatessaan tuon miehen, aivan tietämättään näkee silloin Kristuksen hänessä ja kiintyy häneen äärettömästi. Me sanomme: hänessä herää suuri rakkaus,

voittamaton rakkaus, tuota toista ihmistä kohtaan, jossa Kristus on elävä. Ja mikä siitä on seurauksena? – Siitä on seurauksena, että hän itse, nainen, saa kokea juuri sitä, että hän kadottaa rakastamansa. Hän ei millään tavalla saa tuota toista ihmistä, mutta häneltä otetaan ikäänkuin se rakkaus pois niin, että hän tietää, että saa mennä sitä jostain etsimään, ja hän saa mennä yksinään etsimään sitä kuoleman valtakunnasta. Sillä tavalla kasvatetaan hänessä Kristus-lasta. Hänen oma Kristus-lapsensa ajetaan ulos, se on pakoretki Egyptiin, yksin täytyy hänen lähteä etsimään. –

Tämä on ihmeellinen kokemus, se heijastuu tähän alempaan inhimilliseen maailmaan. Me näemme usein, että jossain uskonnollisessa lahkossa joku pappi herättää ihailua joissakin naisissa. Mutta sitten alkaa vaarallinen asia, jos tuo pappi on vastaanottavainen noiden naisten, oppilaittensa, ajatuksille ja tunteille ja astuu rakkaussuhteisiin heidän kanssaan. Meillä on semmoisia ikäviä asioita maailmassa aina ollut silloin tällöin, jolloin papilla on ollut rakastajattaria. Tämä on aivan maallinen asia, mutta olkoon tässä ohimennen mainittu, että se on korkean ja pyhän asian heijastusta alempaan maailmaan. Ja kun ihmiset eivät tahdo tietää, vaan leikittelevät psyykkisten voimien kanssa, he joutuvat vaarallisille teille. Mutta, kuten sanottu, tuommoinen vertauskuva kuvaa korkeaa asiaa, joka on näennäisesti totta ihmisten maailmassa. Ja siinä oppii sekä toinen että toinen. – Olkoon tämä nyt kaldealaisista uskonnollisista käsityksistä.

Siveysopeista voimme yleisesti mainita, että siveysoppi kaldealaisilla oli yleensä puhtaampi, ylevämpi ja kauniimpi kuin juutalaisilla. Meillä on tapana sanoa, että juutalaisilla oli selvä käsitys synnistä: jos ei ihminen tunne syntiä, ei mistään siveellisyydestä voi olla puhetta. – Nyt on huomattava, että vanhat babylonialaiset tämän tiesivät. He sanoivat: ihmisen synti aiheuttaa kaiken pahan; taudit, kaikki kärsimykset ja luonnononnettomuudet tulevat synnistä. Se käsitys, mikä meillä on niin syvä, ylevä ja jalo, on selvästi esiintynyt vanhassa

babylonialaisessa maailmankatsomuksessa. Heidän rukouksensa ja käskynsä ovat kauniit. Heillä on esim. semmoinen käsky: „älä koskaan valehtele.“ – Juutalaisilla ei ollut niin hienoa käskyä, heillä oli: „älä vannoo väärin“, mutta ei puhuta valheesta erikoisesti. Babylonialaiset nimenomaan sanoivat: „älä valehtele koskaan.“ – Merkkillinen kansa ja merkkillinen sivistys. Ja olihan heillä, sen tiedämme, pappiskoulunsa, salaiset koulunsa ja mysterionsa, joissa tuli oppia tietäjiksi.

Kolmas asia, jota tarkastamme uskontojen yhteydessä, on jumalanpalvelus, kultti. Ja, kuten sanottu, oli babylonialaisilla akkadilaista perintöä, ja heidän kulttinsa oli magiaa. Kun kultti on maagillisella kannalla, ei ole ainoastaan juhlamenoja sunnuntaina, vaan kaikki jokapäiväiset menot ovat kulttitoimituksia. Tämän huomaamme vielä juutalaisilla. Me nauramme vähän sille, ja kun sitä pidetään lakina, niin on luonnollista, että laki ilman henkeä ei merkitse mitään. Jeesus sanoo, että Jumalaa on palvottava hengessä ja totuudessa, mutta jos laissa on henkeä, silloin se on elävä. Ja babylonialaisilla, kuten vanhoilla kansoilla yleensä, oli jokapäiväinen elämä jumalanpalvelusta, ja sen eri muodot olivat täynnä henkeä, sillä he uskoivat magiaan. Heidän täytyi menetellä määrättyllä tavalla erilaisissa elämäkohdissa. Esim. tulee sairaus. Nykyaikana meillä on lääkäreitä, mutta Babyloniassa ei ollut; he sanoivat: sairaus on seuraus synnistä, se tulee ihmisten pahuuden takia, se on uskonnollinen asia. Kun sairaudesta on päästävä, on se tapahtuva uskonnollisessa toimituksessa, se on sakramentti. Meillä on sakramentti, kun ihmiset vihitään, pannaan hautaan j. n. e. Vanhoilla babylonialaisilla oli sakramenteja yhtämittaa elämässä. Heillä oli kahdenlaisia pappeja: ashipu ja mashmashu. Ashipu, tietäjä, kutsutaan sairaan luo, ja hänen täytyy olla erikoisen taitava, selvänäköinen ja kokenut ihminen. Kun hänen pitää parantaa sairas, hän tekee sen sillä tavalla, että hän kertoo tuon taudin historian, sen syntysanat, kuten suomalaiset ennen, ja sitten alkaa hänen manauksensa. – Luuletteko, että jossain kulttuurikansassa olisi tällaista suvaittu, ellei kukaan olisi tullut

terveeksi? – Ei suinkaan sitä satoja ja tuhansia vuosia olisi ollut, jos ei useimmissa tapauksissa sairas olisi parantunut. Sairaus on jonkinlainen häiriö ihmisen eetteri- ja astraaliruumiissa, se on kuin eläin jossain ruumiin kohdassa, esim. hampaassa on mato. Kun tietäjä-pappi on sanonut syntysanat, on tuon eläimen mentävä ulos. Ja jos hän saa sen aikaan, on sairas parantunut. Kun ashipu oli tällä tavalla manannut taudin pahat henget ulos ihmisestä, niin sitten tuli mashmashu eli puhdistaja, joka luki loitsuja, pirskotti vettä ja suitsutti, jotta talo puhdistuisi ja olisi suojattu taudeilta. – Mehän teemme myös niin. Jos on jokin tarttuva tauti, me puhdistamme kovasti huoneita.

Muuten voin kertoa pienen kertomuksen lopuksi. – Eräs egyptiläinen kuningas, Ramses XII, matkusti kerran ympäri valtakuntaansa nostamassa veroa. Hän kävi myös Baktriassa, jossa hän näki erään prinsessan, johon kovin mielistyi ja jonka otti vaimokseen. Prinsessan isä tuli hallitsijaksi Baktrian maahan, ja hänellä oli myös sisar, joka oli isän luona. Jonkun ajan kuluttua tämä toinen prinsessa sairastui hyvin vaikeasti, eikä kukaan osannut häntä parantaa, sillä babylonialainen sivistys oli jo silloin rappiolla, ettei ollut hyviä tietäjiä. Nyt hänen isänsä muisti, että Egyptissä oli kovin eteviiä lääkäreitä. Hän lähetti sanoman Egyptiin, Teebaan Ramses XII:lle, joka lähetti hyvin etevän lääkärin tuon prinsessan luo. Lääkäri tulikin – matkat eivät menneet nopeasti siihen aikaan – ja koetti parantaa lääkkeillään prinsessaa, mutta turhaan. – Nyt tiedämme, että noissa vanhoissa uskonnoissa oli aina myös maagillisesti vihityitä amuletteja ja jumalankuvia, ja niiden voimiin uskottiin, kuten nytkin katolisissa maissa. Nyt, kun ei egyptiläinen lääkäri osannut parantaa prinsessaa, niin prinsessan isä, Baktrian hallitsija, ajatteli, että varmasti voisi hänet parantaa joku mahtava egyptiläinen jumalankuva. Hän lähetti taas sanoman Ramses XII:lle, joka lähetti erään voimakkaan kuvan. Ja kesti toista vuotta, ennenkuin tuo pyhä arkki tuli prinsessan luo, mutta silloin hän heti parani, ensimmäisestä kosketuksesta ja rukouksesta hän parani

täydellisesti. Silloin hänen isänsä ajatteli: „ollapa tuollainen amuletti! Sehän tuottaa onnea koko maalle; minä en lähetäkään sitä takaisin.“ – Ja hän piti sitä pari, kolme vuotta. Tietysti hän vähän pelkäsi silloin tällöin, mitä hänen vävy-poikansa ajattelee. Mutta Ramses ei ollut tullut sitä niin paljon ajatelleeksi. Mutta eräänä yönä isä näki unta: tuo amuletti, kultainen jumalankuva, tuli eläväksi, haukan muotoiseksi ja lensi Egyptiin päin, ja hän itse sairastui unessa kovasti, eikä häntä kukaan voinut parantaa. – Kun hän heräsi, niin hänen omatuntonsa sanoi: tämä on varoitus, minä sairastun, jos vielä pidän sitä kuvaa; se on lähetettävä takaisin. – Hän tekikin niin ja jäi terveeksi.

* * *